

025.855

T Á J É K O Z T A T Ó

a művelődésügyi miniszter 175/1960./M.K.21/M.M.sz., "a közkönyvtárak elavult és fölös példány állományának rendezéséről" szóló utasításának végrehajtására, a műszaki könyvtári hálózatban.

A selejtezés elvi alapjai:

Az üzemi, tervező- és kutatóintézeti műszaki könyvtárak feladata a legfrissebb irodalom gyűjtése, ugyanakkor gondoskodni kell arról is, hogy az elavult módszereket ismertető szakirodalom ne jusson feleslegesen az olvasók kezébe. Emellett a könyvtárak általában helyhiánnyal is küzdenek, nem rendelkeznek megfelelő raktárhelyiségekkel. Ezek a tények szükségessé teszik, hogy a könyvtárakban az elavult vagy fölös példányszámu könyveket, illetve folyóiratokat időnként selejtezésként. A selejtezés tehát - a gyarapításhoz hasonlóan - állandó feladat. A selejtezés azonban nagy körültekintést kíván, tekintettel arra, hogy a kiselejtezett könyv kikerül a könyvtár állományából, az többé nem pótolható, és így a könyvtáros felelőssége e téren fokozott.

A selejtezés elvi alapjait a hálózati alközpontokkal egyetértésben a következőkben állapítottuk meg:

I. Elavult művek:

1. Régebbi kiadású szakkönyvek, amelyeknek újabb kiadásai bővebbek, korszerűbbek, és teljes mértékben pótolják a régebbi kiadású műveket.
2. Már nem használatos módszereket és eljárásokat tartalmazó könyvek, ill. folyóiratok.

II. Feleslegessé vált művek:

1. Az üzem, kutató-, ill. tervezőintézet gyártási, ill. kutatási vagy tervezési területe megváltozik, a dolgozók más irányu anyagokat keresnek a könyvtárban, és így a régi profilhoz tartozó könyvek és folyóiratok inkurrenssé válnak.

III. Fölös példányú művek:

1. Fölös példányszámu /duplum/ könyvek, ill. folyóiratok, amelyeknek keresettsége csekély, és a könyvtáros véleménye szerint a példányok számának csökkentése indokolt.

IV. Vegyes:

1. Egyedi folyóirat-példányok, illetve hiányos évfolyamok,
2. Egyéb kiadványok /fordítások, prospektusok stb./
3. Fogóeszközként kezelt kiadványok /árulisták, normatívák stb./

Figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy az egyes műszaki könyvtárak saját üzemük, illetve intézetük történetére, iparáguk vagy kutatási területük történetére vonatkozó műveket - lehetőség szerint - ne selejtezzék, ugyancsak ne selejtezzék az üzem vagy kutatóintézet régi, kiváló műszaki dolgozóinak munkáit, amelyeknek műszaktörténeti szempontból jelentőségük van.

A selejtezés gyakorlati lebonyolítása:

A selejtezést évente egyszer, mindig január hó 31-ig kell lebonyolítani.

I. Elavult művek kivonása

a/ A selejtezésre szánt egyes elavult művekről a műszaki könyvtár az Országos Minősítő Bizottságnál /ill. az egyes alközpontoknál/ beszerezhető javaslati lapot köteles kiállítani 5 példányban. A javaslati lap tartalmazza a könyv teljes címeírását, őrzési helyét, a javaslattevő szerv megnevezését, továbbá minden egyes könyvnél rövid indokolást a selejtezés okára. /Pl. újabb kiadású könyv pótolja, az ismertett technológia avult ma már ... stb./. A javaslati lapot az üzem főmérnöke /kutató- vagy tervezőintézet vezetője/ és a könyvtár közvetlen felügyeletével megbízott osztály vagy csoport vezetője is köteles aláírni.

A javaslati lapok 1 példány a jelentő könyvtárban marad, 4 példányt az alközponthoz kell továbbítani.

b/ Az alközpont a javaslati lapok 1 példányát az Országos Műszaki Könyvtárnak, 1 példányát a Műszaki Emlékeket Gyűjtő és Nyilvántartó Csoportnak küldi meg. E szervek 15 napon belül nyilatkoznak az alközpontnak arra nézve, hogy igényt tartanak-e a lapokon szereplő valamelyik műre. Amennyiben 15 napon belül nem nyilatkoznak, úgy tekintendő, hogy átvételi jogukkal nem kívánnak élni, nem tartanak igényt a lapokon szereplő művekre.

c/ A 15 nap elteltével az alközpont saját hatáskörén belül tárcánként létrehozott selejtezési bizottságok elé terjeszti az anyagot. A bizottság tagjai a tárcák - minimum technikai képzettségű - szakemberei. Az egész tárca területén egyetlen bizottság alakítandó, de ügyelni kell arra, hogy ebben valamennyi iparág egy-egy szakemberrel képviseltetve legyen. A bizottságot az alközpont vezetője hívja össze, és

a bizottság ülésén az alközpont képviselője elnököl. Az iparági selejtező bizottság a műszaki könyvtárak által beküldött javaslati lapok alapján feltünteti azok tuloldalán, hogy mely könyveket javasolja selejtezésre.

- d/ Az alközpont e javaslatot a javaslati lapon szereplő művek "elavulttá" nyilvánítására a Művelődésügyi Minisztérium mellett működő Könyvtári Minősítő Bizottsághoz továbbítja.
- e/ A Könyvtári Minősítő Bizottság döntése alapján - melyet a bizottság az alközponttal közöl - engedélyezi a selejtezést. Erről az alközpont értesíti a jelentő könyvtárakat az eredeti javaslati lap másolatán, feltüntetve, hogy mely műveket kell az Országos Műszaki Könyvtárnak, melyeket a Műszaki Emlékeket Gyűjtő és Nyilvántartó Csoportnak továbbítani, illetve mely könyvek selejtezhetők ki véglegesen, küldhetők a MKEH útján zuzdába.
- A selejtezésre nem engedélyezett, "elavult"-nak nem nyilvánított művek továbbra is a könyvtár állományában tartandók.
- f/ A Könyvtári Minősítő Bizottság által "elavulttá" nyilvánított művekről folyamatos jegyzék készül. A jegyzékbe felvett műveket a műszaki könyvtárak - a jegyzékben szereplő szám alapján - minden további nélkül közvetlenül véglegesen selejtezhetik.

II. Feleslegessé vált művek kivonása

A gyakorlati lebonyolítás a "III. Főlépésminták művek kivonása" eljárással azonos módon történik, a jegyzékben azonban a selejtezés okának feltüntetendő, hogy profilváltozás esetén mely üzem, illetve üzemek vették át a profilt.

III. Főlépésminták kivonása

- a/ A főlépésmintaként jelentkező könyvekről, illetve folyóiratokról a műszaki könyvtár jegyzéket köteles összeállítani 3 példányban. A jegyzék tartalmazza könyv esetében a könyv szerzőjének nevét, teljes címét, a kiadás helyét és évét, a kiadó nevét, továbbá minden egyes könyvnél a selejtezés okát /hány példányban van meg, hányat akar ebből selejtezni, illetve megtartani stb./, folyóiratoknál, hogy a folyóiratanyag teljes-e vagy hiányos, mely számok vannak meg, illetve mely számok hiányoznak.

A jegyzék 1 példányát a jelentő könyvtárnál marad, 2 példányát az alközpontnak kell továbbítani. A jegyzéket az üzem főmérnöke /kutató- vagy tervezőintézet vezetője/ és a műszaki könyvtár közvetlen felügyeletével megbízott osztály- vagy csoportvezető köteles aláírni.

- b/ Az alközpont a főlépésminták jegyzéket időközönként össze-

vonva az iparág műszaki könyvtárosa részére jegyzékbe foglalja és körlevél formájában kiküldi. A jegyzék alapján az iparági műszaki könyvtárak igényt jelenthetnek be a jegyzékben szereplő könyvekre, illetve folyóiratokra. Az igényeket az igénybejelentés sorrendjében vagy egyéb fontossági sorrend alapján elégíti ki az alközpont és erről a jelentő és igénylő könyvtárakat értesíti, hogy az anyag díjmentes átvételét a levél alapján közvetlenül eszközölhesék. Azok a könyvtárak, amelyek az OSZK Központi Katalógusa számára külföldi állományukról rendszeres jelentést kötelesek adni, a változásról is értesíteni kötelesek a KK-t.

- c/ Amennyiben a főls példányra igénylő nincs, az alközpont a jegyzéket aláírásával és pecsétjével ellátva a jelentő könyvtárnak visszaküldi. A jelentő könyvtár köteles ezután főls példányait az Országos Széchényi Könyvtár könyvelosztójának felajánlani. Addig az időpontig azonban, amíg a könyvelosztó át nem veszi az anyagot, a könyvtár köteles azt épségben és rendben megőrizni.

IV. Vegyes

- a/ Az egyedi folyóiratpéldányok, illetve hiányos évfolyamok selejtezése a III., főls példányszámu művekkel azonos módon történik.
- b/ A 2. és 3. pontokban szereplő kiadványok /fordítások, prospectusok, árulisták, normatívák stb./ amennyiben 5 évnél régebbi kiadásuak, jegyzékbe foglalandók, és ha a jegyzéken az üzem főmérnöke /kutató- vagy tervezőintézet vezetője/ és a könyvtár felügyeletével megbízott osztály- vagy csoport vezetője engedélyezi a selejtezést, az minden további eljárás nélkül véglegesen selejtezhető, küldhető a MEH utján zuzdába.

= o = o = o =